

VRAGEN & 27
HET ANTWOORD

Bart
Moeyaert

Matthew Higgs van White Columns, de oudste alternatieve kunstgalerie in New York, bedacht het 20 Questions Interview. Twintig personen die allemaal een professionele of persoonlijke band hebben met een geïnterviewde, worden uitgenodigd om hem of haar één vraag te stellen.

Bart Moeyaert zette Higgs' idee naar zijn hand. Hij nodigde zevenentwintig mensen uit die hem ooit hebben geraakt door wie ze zijn en wat ze doen. Ze stelden graag een vraag. Dit zijn ze alle zevenentwintig. Met het antwoord van Bart Moeyaert.

1 / DAVID ALMOND

Wat is je vroegste herinnering?

(1) Ik zit in de derde kleuterklas. Ik moet op school blijven. Er wordt eten op mijn bord gekwakt: een prak van aardappelen, wortelen, gehakt. Ik weiger het op te eten. De zuster maakt een verschrikkelijke heibel.

(2) Mijn vader komt thuis uit Hannover. Hij heeft een schrijfmethode ontwikkeld en werkt samen met een pennenfabrikant aan het ontwerp van de vulpen voor linkshandigen. Hij heeft een taalboek meegebracht. Omdat het een boek met aanwijsplaatjes is, kan ik doen alsof ik écht kan lezen. Ik ben erg trots.

(3) Mijn grootmoeder zit naast de kachel. Ze is oud. Ze wil mijn nylon jas uittrekken, maar de mouw laat niet meteen los. Ik val met mijn hoofd tegen de kachel. Mijn broer brengt me achterop de fiets naar de dokter.

Het litteken van die herinnering is nog altijd te zien. Van herinnering (1) en (2) draag ik ook nog de sporen.

“ Ik ontmoette Bart twaalf jaar geleden voor het eerst. We zaten toen samen in een panel met Philip Pullman en Anne Provoost in Antwerpen. Het klikte meteen. Na onze ontmoeting heb ik *Blote handen* en *Broere* gelezen. Toen ik artistiek directeur was van het Bath Children's Literature Festival was Bart de eerste buitenlandse auteur die ik uitnodigde, omdat ik hem zo'n fijn mens vind en omdat hij zo geweldig is met zijn publiek. Hij is erg charismatisch en zorgt altijd voor een goeie dosis fun.

In *Blote handen* voel je de reikwijdte van Barts vermogen als auteur. Hij schrijft rechteuit en aarzelt nooit, in tegenstelling tot sommige andere schrijvers van kinderboeken. Dat geeft het boek een onbevreesd gevoel. Het is briljant geschreven, en eerlijk gezegd: sommige stukken zijn behoorlijk eng.

Zijn werk spreekt kinderen en volwassenen aan, wat heel eenvoudig verklaard kan worden door het feit dat hij zo ontzettend goed en helder schrijft. Een kinderboek dat goed geschreven is, spreekt iedereen aan. Dat zie je ook in *Broere*, een boek over familie, dat vertelt over het drama van het menszijn op een manier die voor iedereen herkenbaar is. Zijn werk is niet alleen voor kinderen, het is voor ons allemaal.” - David Almond

2 / ROTRAUT SUSANNE BERNER

Word je weleens wakker 's nachts, en ben je dan bang?

Ik vind het niet onaangenaam om wakker te liggen als er een verhaal in de groei is. Dan sta ik na een tijdje op en ga aan het werk. Daarover hoor je mij niet zeuren. Erger is het als ik me grote zorgen maak over de toekomst van de wereld. Dan kan de nacht lang duren. (De radiorubriek waarin de krantencolumnarissen worden samengevat werkt bij mij als een lastige mug. Nog dagenlang kan de toon van die berichten me vergiftigen. Dan ben je blij dat je niet in mijn hoofd leeft – tenzij je van somberig behang houdt.)

3 / FREEK BRAECKMAN

Wat had je je kinderen later graag zien worden?

Ik ben hoofddocent Schrijven aan de afstudeer-richting Woordkunst van het Conservatorium in Antwerpen. In een paar jaar tijd zie ik jonge mensen veranderen. Ze studeren aan de school waar ik zou willen gestudeerd hebben, ze bestuderen literatuur, leren met teksten omgaan, ze maken radiodocumentaires. Soms, als ik ze aan het werk zie of de verhalen lees die ze schrijven, stokt mijn adem. Dan zou ik willen dat ik weer achttien was, en ook in dat bad van taal kon gaan zitten. Ik wou dat ik op mijn twintigste zo vrij was geweest als zij. Ik weet het zeker: de kinderen die ik niet heb zou ik vrij willen zien worden.

4 / STEF KAMIL CARLENS

Als ik de oprechte verbazing zie op het gezicht van mijn zootje, word ik overvallen door een vaag gevoel van heimwee naar een tijd waarin muziek als een storm op me af kon komen. Hoe onbevangen kun jij zijn?

Ik hou van die ene scène uit *De Kleine Prins* van Antoine de Saint-Exupéry: de kleine prins vraagt aan de verteller of hij een schaap wil tekenen. De man doet dat, maar de kleine

prins is niet snel tevreden. Het eerste schaap vindt hij ziek, het tweede ziet eruit als een ram, het derde is te oud – hij wil een schaap dat nog lang leeft. Pas bij de vierde poging is het goed. De verteller heeft een kist getekend met drie gaten erin. In de kist zit het goede schaap. Als de verteller aan de kleine prins vraagt of hij een paaltje en een touw moet tekenen om het schaap overdag aan vast te leggen, ziet de kleine prins daar het nut niet van in. ‘Vastbinden! Wat een gek idee.’

Als ik schrijf, wil er een schrijver/betweter over mijn schouder meelesen. Ik moet die stoorzender uitschakelen, voor ik echt aan het werk kan. Dat is niet altijd even gemakkelijk, maar omdat ik al zo lang op mijn buikgevoel afga – waardoor ik trucs, systemen en receptjes wel opmerk, maar ze toch aan me voorbij kan laten gaan – komt er soms nog eens iets als een storm op me af. Dat gebeurde bijvoorbeeld toen ik *Kalme chaos* van Sandro Veronesi las, Melody Gardot voor het eerst hoorde en de videokunst van William Kentridge ontdekte.

5 / AIDAN CHAMBERS

Hoe ver wil je gaan, hoe veel en wie ben je bereid op te offeren om te kunnen blijven schrijven — als je verplicht zou worden om te kiezen?

Schrijven is mijn manier van ademen. Dat is geen vrijgeleide om het vreemdste gedrag te gaan vertonen, maar het is een feit dat ik door een verhaal kan worden meegevoerd, en dan word ik een ander mens. Als iemand me het schrijven zou ontzeggen, zou me dat op z'n zachtst gezegd ontregelen.

Verplicht mij dus niet te kiezen. Het is een dodelijke vraag. Welke keuze ik ook zou maken, het zou niet goed met me aflopen.

6 / KITTY CROWTHER

Voel je je wel eens verloren?

Ik was in het winkelcomplex Yodobashi in Osaka, op de immense derde etage, waar alleen maar computers te koop zijn. Boven elke

computer hing een opschrift met rode Japanse tekens. Om me heen zag ik honderden en honderden opschriften, duizenden rode Japanse tekens – en er was nergens een teken dat ik kon lezen. Verloren zijn is geen gevoel, maar een sensatie. Ik genoot er erg van. Op de computerverdieping van Yodobashi heb ik voor het eerst aan den lijve ondervonden dat mijn taal in mij zit en dat dat veel waard is, maar ook niets.

7 / KATELIJNE DAMEN

Stel dat liefde verloren zou lopen, wat heeft ze dan nodig om zichzelf terug te vinden?

Er rijdt een busje met Grote Liefdes over de wereld rond. Bij elke halte stapt er wel iemand op of af, er gebeuren wel eens vergissingen, en het schijnt ook waar te zijn dat je niet op de bus mag wachten, omdat je dan meer bezig bent met wachten dan met leven. De bus met Grote Liefdes komt sowieso, vroeg of laat. Het is een kwestie van geduld oefenen, soms veel, en het hangt er ook vanaf waar je woont.

8 / GERDA DENDOOVEN

Kun je fluiten?

Ik zou een spontane fluiters willen zijn, maar dat ben ik niet. Ik word blij van mensen die dat wel zijn. Soms fluit ik liedjes in mijn hoofd om me af te sluiten voor flauwekul. Als iemand iets aan het vertellen is wat ik niet wil horen. In dat soort binnensmonds fluiten ben ik goed.

9 / WOLF ERLBRUCH

Denk je soms aan je dood?

In de zomer van 2002 is mijn hond doodgegaan. Ze heeft, terwijl ze met haar vriendelijke kop in mijn schoot lag, een spuitje gekregen. Ik denk dat ik het moment heb gezien dat ze wegging: eerst keek ze me aan en daarna was haar blik leeg. Het zag eruit als wegglijden.

Ik denk vaker aan mijn dood dan vroeger, niet alleen omdat hij statistisch gezien alsm

dichterbij komt, maar ook omdat de nieuwsberichten me het idee geven dat het vredige weg-glijden bijna niet meer voorkomt.

10 / SONYA HARTNETT

Van welke herinnering word je altijd blij?

Het keienstrand van Étretat. De vakantie in het huis waar ik tien jaar eerder naar had geweest: in dát huis met zicht op zee wil ik ooit mijn vakantie doorbrengen. De vergane glorie van Trouville. Zeevruchten. Het Bois des Moutiers in Varengeville-sur-Mer. De grillige kust van Normandië.

11 / HELLE HELLE

Wat is je favoriete beginzin, en uit welk boek?

De favoriete beginzin zal uit de boekenkast in mijn werkkamer komen, want daar staan de boeken die ik dicht bij me wil hebben. Natuurlijk wil ik geen mooie beginzin uit een boek halen dat ik niet goed vind. Ik grijp naar *De eikelvreters* van Els Pelgrom ('Wij hielden de deur dicht.'). Ik sla *Mrs Dalloway* van Virginia Woolf open ('Mrs. Dalloway zei dat ze zelf de bloemen zou kopen.'). De favoriet van vandaag wordt de beginzin uit *Sinaasappels zijn niet de enige vruchten* van Jeanette Winterson: 'Zoals de meeste mensen woonde ik lange tijd bij mijn moeder en vader.' Ik constateer dat ik van bedrieglijk eenvoudige beginzinnen houd. In het geval van Winterson zit de spanning van haar hele verhaal al in een handvol woorden – daarvoor moet je het hele boek lezen.

12 / JUDITH HERZBERG

Wat doe je tussen twee boeken in?

Na het definitieve eindpunt ben ik drie en een halve minuut euforisch. Terwijl ik opruim, de werkkamer beetje bij beetje van het boek ont-doe, blijf ik glimlachen. Die lichtheid is schijn. De rouwperiode is allang ingezet. Afscheid nemen van een boek is ook afscheid nemen

van een periode. De uitgeverij en ik hebben het over de vormgeving, we kijken naar de publicatie uit. Misschien slaag ik er een paar dagen in om *bijna* niets te doen – niets doen bestaat niet. Als het eerste interview volgt, noem ik het boek dat ik een halfjaar geleden heb afge-maakt 'mijn nieuwe boek'. Op dat moment ben ik in stilte alweer met iets écht nieuws bezig, dat is een raar fenomeen.

13 / ANNA HÖGLUND

Is er iets wat je tot hiertoe nog niet hebt gedurfd, maar wat je nog wel zou willen doen?

Op lezingenreis op Curaçao heb ik voor het eerst gesnorkeld. Zolang de bodem anderhalve meter onder me lag, met keien en zand en een schooltje vissen, was er niks aan de hand. Buiten de baai bleek ik bathofoob te zijn, zo heet het als je denkt in diep water te zullen vallen. Als er iemand met me meezwom, slaagde ik er wel in rustig om me heen te kijken naar de schitterende fauna en flora, maar te lang mocht het niet duren. Omdat ik zo graag zwem en het echt mooi vond daar beneden, zou ik ooit eens in mijn eentje willen snorkelen in erg diep water. Urenlang. Neuriënd, natuurlijk.

14 / JANINE JANSEN

Je hebt de mogelijkheid om vier mensen uit het heden of verleden uit te nodigen voor een dinertje. Wie zijn de gasten?

Ik nodig schrijfster Carson McCullers uit. Over haar boeken (die ik op mijn twintigste heb ont-dekt en nog steeds koester) zal ze met geen woord reppen. Misschien zal ze honderuit ver-tellen over hoe de jaren dertig waren. Ze heeft twee jaar lang in New York een huis gedeeld met onder andere componist Benjamin Britten, W.H. Auden, het schrijversechtpaar Bowles, Klaus en Erika Mann en een striptease-dan-sers. Ik denk dat ze veel zal drinken en roken en zwijgen.

Misschien weigert Alma Mahler de uit-nodiging, omdat ze weet dat Carson komt.

Die twee kennen elkaar van verhalen via via – geen positieve. Na alles wat ik over en van Alma gelezen heb, wil ik een eigen idee over haar vormen. Haar liefdesleven is op z'n minst tumultueus te noemen: ze hield van componist Gustav Mahler, kunstenaar Oskar Kokoschka, architect Walter Gropius, en dichter Franz Werfel, om er een paar te noemen.

Ik wil dat mijn grootmoeder ook komt, al weet ik dat ze dikwijls naar de keuken zal vluchten, om me zogenaamd te komen helpen. Memeë is doodgegaan toen ik nog geen zeven was. Ik ken haar van foto's en een paar vage herinneringen. Ik denk dat ik veel vragen heb over haar leven op het kasteel waar ze voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog huismeesteres is geweest, en waar mijn moeder is opgegroeid.

De drie vrouwen uit het verleden zullen het prettig vinden dat kunstenaar Elizabeth Peyton ook aan tafel zit (google haar naam, ontdek haar verstilde werk). Carson en Alma kenden veel mensen uit de kunsten, Elizabeth portretteert ze graag, maar dan de mensen met de hartslag van nu: Kurt Cobain, Keith Richards, Liam Gallagher.

Ik ga erg lekker koken.

15 / JEF NEVE

Het woord en de muziek kunnen elkaar versterken, zoals in de liederen van Schubert of Schumann. Wat betekent voor jou de chemie tussen tekst en muziek?

Ik luister naar liederen zoals ik poëzie lees: het eerste mooie beeld dat langskomt neemt me mee, en misschien kom ik dan nog bij het lied (of het gedicht van Goethe of Heine) terug, maar misschien ook niet. Ik moet herhaaldelijk luisteren om bij nieuwe gedachten uit te komen. Maar: ik merk dat ik, sinds ik in 2014 met muzikant Tijs Delbeke heb samengewerkt voor onze cd *Rood rood* en bewust liedjesteeksten heb geschreven, vaker op de tekst blijf focussen.

16 / PER NILSSON

Is taal het gereedschap of het materiaal?

Schrijfster Janni Howker heeft in de jaren negentig een paar indrukwekkende boeken gepubliceerd, en trok zich daarna uit het literaire wereldje terug. Ze woont nu in de Schotse Hooglanden en houdt schapen. Zij schreef onder andere *De aard van het beest* en *Martin Farrell*. Toen dat laatstgenoemde boek pas verschenen was wilde ik het heel graag in het Nederlands vertalen. Het bleek onvertaalbaar, omdat het 'gecomponeerd' is in een bepaald ritme en in een bepaald dialect waar in het Nederlands onmogelijk een goed equivalent voor te vinden is. Er verscheen een Franse vertaling, maar de kracht van het oorspronkelijke boek zat er niet in. Vertalen is geen kwestie van een paar laarzen aantrekken om zomaar eens door een anderstalig boek te banjeren.

Met andere woorden: taal is niet de hamer, maar wel het hout.

17 / MIRJAM PRESSLER

Ben je nooit bang dat het echte leven aan je voorbijgaat en dat je alleen maar in je hoofd leeft?

Het echte leven komt heftig op me af. Mijn zintuigen werken te goed. Ik zie de essentie, maar ik merk óók de onbelangrijke details op. Ik zie een gezicht in het vlekje op de muur. Ik heb in de bioscoop meer aandacht voor de mevrouw die schrokken popcorn vreet dan voor de film. Ik hoor die ene botte opmerking van die jongen bij de kassa en onthoud veel te lang wat hij zei. Ik ontleed de geuren in de treincoupé. Ik zou willen dat ik minder aandacht had voor alles, maar tegelijkertijd weet ik dat ik met dat hele, overvolle leven iets doe: alles komt ooit, bewust of onbewust, in een bepaalde vorm in mijn werk terecht.

18 / MAX RICHTER

Heb je een ochtendritueel?

Wek mij na een remslaap. Dan zit er een volledige slaapcyclus op, ik heb gedroomd, mijn hoofd is helder. Mijn ochtendritueel verschilt dan niet van andere ochtenden, het gaat alleen sneller. De eerste beslissing met mijn voeten naast het bed is of ik ga zwemmen of niet. Er zijn weken met alleen maar het antwoord ja. Er zijn weken met alleen maar het antwoord nee. Bij de ochtend hoort een vorm van ontbijt: brood of fruit of yoghurt met muesli en een grote kop koffie (versgemalen). Ten laatste om negen uur (ook als ik ga zwemmen) staan het bord of de kom en de kop naast mijn klavier.

NOOT: Alles wordt anders als ik 'in een boek zit'. Dan wordt elk ritueel onbelangrijk, en ik ben de enige die doet alsof er niks is veranderd.

19 / DIRK ROOFTHOOF

Waar ligt het paradijs? Recht voor je uit, als een eindpunt bovenop een berg, iets waar je naartoe werkt en wat door jou op z'n minst al vaag is bedacht? Of ligt het in het onbekende, achter een bocht, achter een berg, waar je het niet kan zien, als iets wat je nu niet kan of wil bedenken?

Mario Puzo, de schrijver van *The Godfather*, publiceerde in de jaren zeventig een jeugdroman. Ik las het boek toen ik dertien was. De Nederlandse titel, *Na elke bocht ontdek je wat*, is een gevleugeld woord voor me geworden. Als ik in Rome ben, bijvoorbeeld, en met het stadsplan in mijn achterzak aan het genieten ben van het verdwalen, denk ik aan die titel. Ik zou het onprettig vinden als het paradijs aanwijsbaar was: dáár. Wat mij betreft bots ik erop na de bocht, en dan niet na de volgende, maar ooit eens, als ik het niet verwacht.

20 / MEG ROSOFF

Wat moeten ze op je grafsteen schrijven?

Bram Vermeulen zaliger heeft een prachtig lied over de dood geschreven. Het heet *Testament* en het biedt veel troost. 'En als ik dood ben,

huil maar niet. Ik ben niet echt dood, moet je weten. Het is maar een lichaam dat ik achterliet. Dood ben ik pas, als jij me bent vergeten.' Die laatste regel mag het worden. Voor de troost en voor de zekerheid: om mensen eraan te herinneren.

21 / BART SCHNEEMANN

Eerst was er De Schepping, daarna kwam Het Paradijs, het derde deel is De Hemel. Jij en het NBE werkten samen aan de trilogie over het ontstaan, het leven, de dood. Als je de kans zou krijgen om een vierde verhaal te schrijven, waarover zou dat dan gaan?

Volgens mij is het al heftig genoeg om alles wat er te vertellen is in korte tijd te ondergaan: het ontstaan, het leven, de dood. Ik ben geneigd te zeggen dat ik er niets aan toe te voegen heb. Hoogstens een epiloogje over het geluk.

22 / JÜRG SCHUBIGER

Door je boeken heb ik je binnenwereld leren kennen. Ik ken daar de weg ondertussen, zoals ik de weg ken in het stuk bos uit mijn kindertijd. Van je buitenwereld weet ik maar weinig. Wat zie je als je uit het raam van je werkkamer kijkt?

Toen ik voor het eerst in mijn huidig huis binnenkwam, wist ik meteen dat het mijn huis zou worden. Het licht was goed, de materialen, de stijl, en ik zag ook op slag waar mijn werkkamer zou komen: in het hart van het huis. Openslaande deuren leiden naar een balkon waar de zon alleen 's voormiddags komt, er staan planten en bloemen. Ik kijk uit over een paar daken van de buurhuizen, en in de verte staat een reusachtig hotel dat eruitziet alsof het een speelgoedhotel is. Achter de ruim honderdvijftig ramen brandt 's avonds licht. Dat spreekt tot mijn verbeelding, al die laatjes met verschillende levens erin. Ik vind het ook een prettige gedachte dat mijn raam met balkon een deeltje van hun weidse uitzicht over de stad is.

23 / ANDRÉ SOLLIE

Welke geur hebben je mooiste herinneringen?

Noordzee. Zonder twijfel.

24 / TOON TELLEGEN

In welke kleren schrijf je het liefst, en schrijf je met of zonder schoenen aan?

In pyjamabroek. En blootsvoets.

25 / DOROTHÉE VAN DEN BERGHE

Is er veel verschil tussen het schrijven voor kinderen of volwassenen?

Ik geloof niet in het onnozele kind dat nergens vanaf weet. Kinderen worden snel genoeg geïntroduceerd in de volwassenenwereld: ze staan er nu eenmaal middenin. Alles wat ze zien, nemen ze op. De trucs van het leven leren ze van de mensen uit hun omgeving. Het verschil met volwassenen zou kunnen zijn dat ze de trucs wel kennen, maar de gevolgen niet goed weten in te schatten.

Jim Morrison heeft in een gedicht verwoord dat er duidelijke lijnen getrokken kunnen worden tussen de kindertijd, puberteit, adolescententijd en volwassenentijd. Door overlappendens, feesten, rituelen, verhalen, liedjes en nog een paar persoonlijke mijlpalen worden ze met elkaar verbonden. We beleven de dingen anders, maar even heftig.

De scheidingslijn tussen wel voor kinderen en niet voor kinderen stel ik bewust voortdurend in vraag. In een Belgische krant had Emma Thompson het over haar vader Eric Thompson die – ik citeer – ‘schrijven voor kinderen een vreemd concept vond. Waarom zou er een verschil moeten zijn tussen schrijven voor volwassenen en schrijven voor kinderen?’ Ik was blij dat ze dat zei. Dan horen de mensen het ook eens van een ander.

Ik was dertien toen ik de film *Crta cuervos* van Carlos Saura zag, een trage, melancholische film, maar ik genoot ervan en ik herinner me precies hoe ik me voelde toen ik de

film zag. Ik weet zeker dat iedereen – ook de zuurste pedagoog – positieve herinneringen heeft aan iets wat hem of haar als kind heeft geraakt en wat helemaal niet voor hem of haar bedoeld was.

26 / DRIES VAN NOTEN

Wat drijft een schrijver om steeds weer zichzelf bloot te geven, zoveel van zichzelf in een boek neer te leggen en zich open te stellen voor kritiek?

Weten dat een lezer nooit echt helemaal precies zal lezen wat je zelf geschreven hebt, dat is – zeg maar – immens treurig. Daarom is het zo prettig als blijkt dat iemand wel begrepen heeft waar het om gaat. Dat iemand het boek heeft gelezen en niet het boek dat hij zelf graag had willen lezen. Dat zorgt wel eens voor rare situaties. Een lovende bespreking die de essentie van het boek niet raakt. Mensen die je boek slecht vinden om dezelfde reden waarom jij het goed vindt. Maar die meningen weerhouden me er niet van om te schrijven en te publiceren. Ik moet mezelf gelukkig houden, en met een beetje geluk zijn er nog meer lezers dan de eerste lezer die ik zelf ben.

27 / TIM VAN STEENBERGEN

Haat je je eigen werk soms?

Ik zou niet zeggen: soms. Doe maar: regelmatig. Vooral als een boek in de groei is, en zeker als het einde nadert, zit ik met mijn neus zo bovenop elk woord, dat ik het grote geheel uit het oog dreig te verliezen. Dan is het gemakkelijk om mijn hele verhaal overbodig te vinden en elke zin onzin. Gemiddeld zeven keer per week geef ik het op, regelmatig scheld ik mijn eigen personages uit, en verder vind ik het natuurlijk hoogst onrechtvaardig dat ik de enige op de wereld ben die alles altijd alleen moet doen.

DAVID ALMOND, schrijver van *Skellig*, woont in Northumberland, recent: *A Song for Ella Grey*, een nieuwe versie van de Orfeus-mythe. WWW.DAVIDALMOND.COM

ROTRAUT SUSANNE BERNER, illustratrice, woont in München, illustreerde meerdere boeken van Bart (o.a. *Blote handen* en *Durf voor drie*). Bekroond met de Hans Christian Andersen Prijs 2016.

FREEK BRAECKMAN, schermkampioen (25 keer Belgisch kampioen, 32ste op de wereldranglijst), journalist en presentator, voormalig nieuwsanker van Het Journaal.

STEF KAMIL CARLENS, singer/songwriter, producer, richtte in 1996 Zita Swoon op, recent: *Nothing that is Everything*. WWW.ZITASWOONGROUP.COM

AIDAN CHAMBERS, schrijver, publicist, woont in Stroud, recent: *Dit is mijn dag*, korte verhalen – waaronder een aantal flash fictions van amper 1000 woorden. WWW.AIDANCHAMBERS.CO.UK

KITTY CROWTHER, illustratrice, schrijfster, recent: *Mère Méduse*, eerste Belgische winnares van de Astrid Lindgren Memorial Award, illustreerde *Grote oma's* van Bart Moeyaert.

KATELIJNE DAMEN, actrice, winnares van een Theo d'Or, werkte samen met Ivo van Hove en Guy Cassiers e.a., brak door bij het grote publiek als Helena De Keyser in de tv-serie *De Smaak van de Keyser*.

GERDA DENDOOVEN, illustratrice, (toneel)schrijfster, recent: *De Wondertuin*, illustreerde *Luna van de boom*, *Broere* en *Wie klopt daar?* van Bart Moeyaert.

WOLF ERLBRUCH, illustrator, woont in Wuppertal, bekend van *Over een kleine mol die wil weten wie er op zijn kop gepoept heeft*, winnaar Hans Christian Andersen Award, illustreerde o.a. *De Schepping* en *Het Paradijs* van Bart Moeyaert.

SONYA HARTNETT, schrijfster, woont in Melbourne, bekend van *Thursday's child* en *Of a Boy*, recent: *Golden Boys*, winnares van de Astrid Lindgren Memorial Award.

HELLE HELLE, schrijfster, woont op Sjælland, kreeg Lifetime Award van het Deense Statens Kunstfond, recent: *Als je wilt*. WWW.HELLEHELLE.NET

JUDITH HERZBERG, dichteres, toneelschrijfster, woont in Amsterdam, gedichten vertaald in het Duits, Turks en Engels, twee van haar toneelstukken zijn verfilmd, recente dichtbundel: *Liever brieven*

ANNA HÖGLUND, illustratrice, woont in Stockholm, bekend van o.a. *Kun je fluiten*, *Johanna?* samen met auteur Ulf Stark, illustreerde *Afrika achter het hek* van Bart Moeyaert.

JANINE JANSEN, violiste, maakte opnames van o.a. concerto's van Prokofiev en Bach, voerde samen met Bart Moeyaert Stravinsky's *L'Histoire du Soldat* uit. WWW.JANINEJANSEN.COM

MIRJAM PRESSLER, schrijfster, vertaalster uit Nederlands en Hebreeuws, ontving de Deutscher Bücherpreis voor haar oeuvre, vertaalde tot hiertoe 16 boeken van Bart Moeyaert in het Duits. WWW.MIRJAMPRESSLER.DE

JEF NEVE, jazzpianist, componist, ontving MIA Awards in 2008, 2009 en 2010, schreef o.a. de filmmuziek voor *De helaasheid der dingen* van Felix Van Groeningen. WWW.JEFNEVE.BE

PER NILSSON, schrijver, woont in Sölvesborg, bekend van o.a. *De geur van Melissa*, 15, en recent: *Op een morgen stond ze daar*.

MAX RICHTER, componist, woont in Berlijn, schreef muziek voor ballet (*Infra* voor The Royal Ballet, i.s.m. Julian Opie) en film (*Waltz With Bashir*). Recent: *Sleep*. WWW.MAXRICHTERMUSIC.COM

DIRK ROOFTHOOFD, acteur, bekend als Pietje de Leugenaar uit *Terug naar Oosterdonk*, won de Louis d'Or voor zijn hoofdrol in *Mefisto Forever* (Het Toneelhuis, Antwerpen).

MEG ROSOFF, schrijfster, Amerikaanse in Londen, maakte furore met *How I Live Now*, binnenkort verfilmd. Winnares van de Astrid Lindgren Memorial Award. WWW.MEGROSSOFF.CO.UK

BART SCHNEEMANN, hoboïst, woont in Amsterdam, artistiek leider van het Nederlands Blazers Ensemble, stond mee aan de wieg van de trilogie *De Schepping/Het Paradijs/De Hemel* van Bart Moeyaert en het NBE.

JÜRIG SCHUBIGER, schrijver, overleden in Zürich in 2014, bekend van *Toen de wereld nog jong was* (door Bart Moeyaert uit het Duits vertaald), winnaar van de Hans Christian Andersen Award.

ANDRÉ SOLLIE, schrijver, illustrator, roman *Nooit gaat dit over* is verfilmd door Bavo Defurere, bekend van *Wachten op Matros* (met illustratrice Ingrid Godon), illustreerde de eerste editie van Bart Moeyaerts *Duet met valse noten*.

TOON TELLEGEN, schrijver, dokter, dichter, woont in Amsterdam, bekend van de dierenverhalen uit *Misschien wisten zij alles*, ontving de Constantijn Huygensprijs voor zijn oeuvre.

DOROTHÉE VAN DEN BERGHE, regisseur, scenariste, woont in Brussel, maakte naam met de films *Meisje* en *My Queen Karo*.

DRIES VAN NOTEN, modeontwerper, woont in Lier, bouwt eigen lijn uit sinds 1986, opende exclusieve boetieks in Antwerpen, Parijs, Singapore, Hong Kong en Tokio. WWW.DRIESVANNOTEN.BE

TIM VAN STEENBERGEN, modeontwerper, theaterkostuumontwerper, woont in Antwerpen, recent: creaties voor Wagners *Der Ring des Nibelungen* (coproductie Scala Milaan en Staatsoper Berlijn). WWW.TIMVANSTEENBERGEN.COM

Bart Moeyaert

‘Sommige nieuwtjes zijn belangrijker dan ze lijken.’

Oskar in *De Melkweg*
(Querido, 2011)

/ BIOGRAFIE /

Na drie decennia krijgt *Duet met valse noten*, het debuut van Bart Moeyaert, zo langzamerhand de status van klassieker. Het proza en de poëzie van Bart Moeyaert zijn sinds 1983 door alle leeftijden ontdekt, wat hem een aparte plek geeft binnen de Nederlandstalige literatuur. Zijn boeken zijn vaak bekroond in binnen- en buitenland, onder andere met de Gouden Uil, de Boekenleeuw, de Woutertje Pieterseprijs, de Deutsche Jugendliteraturpreis, en de Norske Oversetterpremien, en verschenen tot hiertoe in twintig talen. In 2015 werd Bart Moeyaert voor de vierde keer genomineerd voor de internationale Hans Christian Andersen Award, en voor de dertiende keer op rij werd hij genomineerd voor de internationale Astrid Lindgren Memorial Award. In 2014 is Bart Moeyaert door het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren aangesteld als artistiek directeur van het project Frankfurt 2016, als Vlaanderen en Nederland samen als Ehrengast aantreden op de Frankfurter Buchmesse 2016.

/ BIBLIOGRAFIE /

- *Kus me* (1991) Boekenleeuw 1992
- *Blote handen* (1995) Boekenleeuw 1996, Zilveren Griffel 1996, Duitse Jeugdliteratuurprijs 1998, Norske Oversetterpremien 1998, Driejaarlijkse Cultuurprijs 1998, Interprovinciale Prijs voor Letterkunde 1999
- *Het is de liefde die we niet begrijpen* (1999) Boekenleeuw 2000, Prix Libbylit 2008
- *Broere* (2000) Woutertje Pieterseprijs 2001
- *Luna van de Boom* samen met Gerda Dendooven en Filip Bral (2000) Gouden Uil 2001
- *Verzamel de liefde* (poëzie, 2003)
- *De Schepping* samen met Wolf Erlbruch (2003) Boekenleeuw 2004, Zilveren Griffel 2004, Zilveren Penseel 2004, Gouden Uil Prijs van de Jonge Lezer 2004
- *Dani Bennoni* (2004) Boekenwelp 2004, Nienke van Hichtumprijs 2005
- *Gedichten voor gelukkige mensen* (poëzie, 2008)
- *Graz* (novelle, 2009)
- *Het Paradijs* samen met Wolf Erlbruch (2010)
- *De Melkweg* (2011) Boekenleeuw 2012
- *Jij en ik en alle andere kinderen* (2013)
- *De gans en zijn broer* samen met Gerda Dendooven (2014)
- *De Hemel* samen met Gerda Dendooven (2015)